

Stran / Page: 34

Doseg / Reach: 304000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 330 cm2

1 / 1

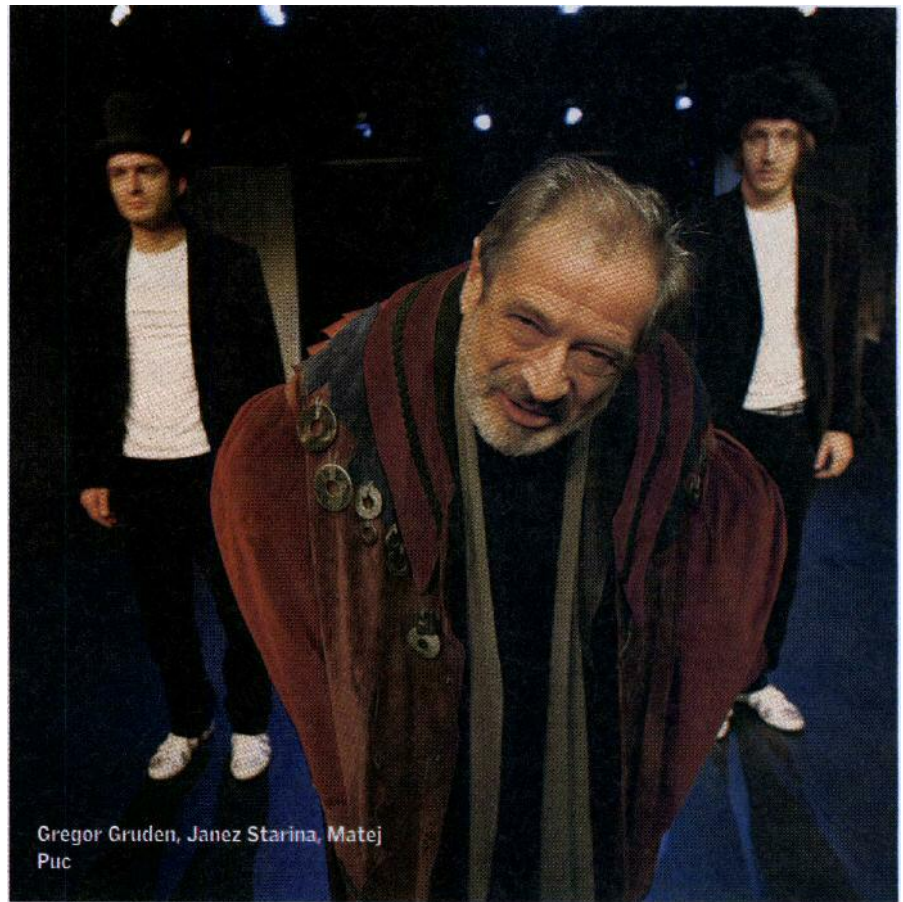
Rozenkranc in Gildenstern sta mrtva na Mali sceni Mestnega gledališča ljubljanskega in v koprodukciji z E.P.I. Centrom.

Ista stran kovanca

ANDREJ JAKLIČ

Igra Rozenkranc in Gildenstern sta mrtva je avtorja Toma Stopparda izstrelila med zvezde. Kar si je mladi in obetavni dramatik, zaradi koprenastega žepa tudi gledališki kritik, scenarist in pisec radijskih iger, tako želel, se je zgodilo na edinburškem festivalu The Fringe. Poleti leta 1966 je gledališka skupina The Oxford Theatre Group na festivalu delo uprizorila premierno in zmagala. Stoppardova pot je šla samo še navzgor, njegov CV je veličasten: Jumpers, Travestites, Arcadia, The Coast of Utopia na odru; Brazil, Imperij sonca, Ruska hiša, Zaljubljeni Shakespeare na filmu; z zadnjo dramo Rock 'n' Roll se je iz kulturnega londonskega Royal Court Theatre najprej preselil v večji in komercialnejši Duke of York's Theatre, letošnjo jesen pa gostuje v enem od gledališč na newyorškem Broadwayu.

Kakor koli, zgodba o Rozenkrancu in Gildensternu, ki se znajdetata na Hamletovem dvoru, kamor so ju poklicali, da bi ugotovila, kaj se z njim dogaja, je v Stoppardovi predelavi postala prototip dra-

Gregor Gruden, Janez Starina, Matej Puc

matike (tudi odličen film), ki načenja temeljna vprašanja meja jezika, logičnega mišljenja in neposredne odzivnosti, čustvenosti, naključnosti, različnih stvarnosti ...

Verbalni balast, s katerim je Stoppard ob nastanku pravzaprav zbujal radovednost in briljiral, vsako leto dobi nekaj sive brade. Ta je v tokratni interpretaciji zelo dobro postrizena, tako da jasno nakazuje, kam meri režiser Jure Novak (tudi prevajalec). On se tokrat bolj kot z vsem omenjenim, kar ne pomeni, da drugo popolnoma odmisli, ukvarja z dvema ključnima temama – poleg preizpraševanja igralskega aparata, njegovega dosega in prepletenosti s stvarnostjo še s problemom identitete. Breme prvega odpade na Janeza Starino, drugega si delita Gregor Gruden in Matej Puc.

Prevladujoč absurdni humor Stoppardovemu delu podeljuje status komedije, čeprav se vanj vpletajo eksistencialna vprašanja. Junake odpeljati proti resnobi pomeni izgubiti »razbijaški« princip dramatike, nagniti jih proti izraziti komičnosti pa pomeni ostati brez zadostne resnobi. Ena stvar pogojuje drugo, hkrati pa zahteva nujno in odločno stališče do uprizarjanega. Tekst je namreč takšen, da zelo hitro zdrсне v besedni dribling, ki je bolj kot ne sam sebi namen. Ampak mogoče je to tudi eden ključnih ciljev Stoppardovih dialogov. Da gledalcu ves čas spodnaša jasno stališče in ga pripelje do istega vprašanja, ki ga postavi Rozenkranc, ne, Gildenstern, ne, RozenPuc, ali pač GrudenStern, slišati pa je nekako tako: »Za kaj je pa sploh šlo?« Ali pač ne?